

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a neolaga sve pokrvari“ Nar. Pol.

— Uredništvo i odpravništvo nalazi se: CORSIA STADION N. 12. —

Nepodplatni se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglas od 8 redaka stoji 60 novč., za svaki redak više 5 novč.; li u slučaju opretpavanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šljju poštarškom *zaplatom* (saeseno postalo) ima, pruzimo i najbližu poštu valju točno oznaditi. Komu list ne dodje na vrijeme, noka to javi odpravništva u otvorenu pismu, za koje sa ne plaća poštarine, ako se izvana naplać: „Reklamacija“. Dopis se ne vraćaju ako se i ne tiskaju. — „NAŠA SLOGA“ izlazi svakog četvrtka li i celom arku. Novci i pisma šalju se na uredništvo ili odpravništvo. Nabljgovani listovi se ne primaju. — Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 3 for. na godinu. Razmjerno fr. 250 na za pol godinu. Izvan carevine više poštarina. Na malo li br. 5 novč.

Poziv na predplatu.

Molimo p. n. gg. predplatnike, kojim je iztekla predplata koncem prošloga poluleta da ju izvole za dobe obnoviti, inače će njim selist obustaviti. Sjećamo ujedno sve naše ljetošnje i prijašnje dužnike, da učine čim prije svoju dužnost jer nije lepo list primati a neplaćati ga.

Uprava „Naše Sloga“.

Obletnica.

Istarski Talijani hvalio se sa svojom »djedovskom kulturom«. I sam g.dr. Vidulich, kao predsjednik istarskoga sabora, otvarajuć ga lani, s ponosom ju je spominjao.

Što znači ta »djedovska kultura« za naše otes, djede, pradjede i u obće predje, o tom bi nam znali pripovjediti listovi nepristrane povjesti.

Kakova je ona za nas, živuća Hrvato u Istri, to po svih stranah više ili manje svaki dan skušamo. Skusili smo to i danas leto danah, u zemaljskom saboru, u Poreču. Na dnevnom redu bilo je ovjerovljenje novoizabranih zastupnikah.

U saboru zauzeli su svoja mjesta zastupnici; na predsjedničkoj stolici sjedio je g.dr. Vidulich, na onoj vladina povjerenika g. vitez Gumor. Galerije bilo su dubkom pune, kao nikad prije niti poslje, ljudih ne samo iz Poreča, nego i iz drugih krajevah.

Član verifikacijskoga odbora izvješćuje ob izborih u pojedinih izbornih kotarih, i predlaže ili odobrenje ili zabačenoje izborah. Predlaže odobronje svih zastupnikah talijanske stranke, njih 25, a zabačenoje trojico izmed petorice zastupnikah hrvatske stranke.

Zastupnik hrvatske stranke, g. Laginja, hoće da progovori proti izboru neklih zastupnikah talijanske stranke, a u obranu zastupnikah hrvatske stranke.

Izreče: »Visoki sabore! Gospodo Latini . . .« i nemože dalje.

Podpredsjednik saborski, imenovan za takova na predlog cesarske i kraljevske vlade, g. dr. Amoros, uzimlje klobuk i izlazi iz sabornice. Svi zastupnici talijanske stranke, med njimi i carsko-kraljevskili kotarskih glavarah i drugih, sliede g. dr. Amorosa, kao četa svojega četovodju, kao vojska svoga zapovjednika. Skladno s njimi radi se na galeriji. Tu se lupa, tu se kriči, kroči, dere, psiče i viče: „fuora, fuora!“ Povjerenik cesarsko-kraljevske vlade sjedi na svom mjestu i šuti. Saborski predsjednik pozivlje svjetinu na galeriji, da bude mirna, al kad ga nehtjedie poslušati, dade ju iz galerije odpraviti. Ostadoše na svojih mjestih samo saborski povjerenik, saborski stenograf, saborski sluga, dva novinara i četiri

zastupnika hrvatske stranke. Saborski predsjednik pozivlje g. Laginja, da govori dalje, jer ima pravo i hrvatski govoriti. G. Laginja veli, da bi rad da ga i ostali zastupnici šuju, pak da će s toga za danas talijanski govoriti, kako zna i umije.

Zastupnici talijanske stranke »*exodisti*«, počeli kapati jedan za drugim.

Zastupnik g. Laginja govorio je talijanski, razložito, tomajlito, proti izborom u Pazinu, Pulju, imoniti proti onim u Lošinjju, a za izbore u Kopru i Voloskom. Njegovih razlogah nije se niti kušalo pobijati. Ostalo se pri onom, što se jo već prije odlučilo. Odobrilo se jo izbore svih zastupnikah talijanske stranke, a zabačilo se jo izbor g. Križanaca, Spinčića i Štrka. I samih talijanskih zastupnikah bilo je, koji su bili proti tomu postupku, koji su smatrali zakonitim to izboru. Ali rad discipline svoje stranke, glasovali su proti svojemu osvjedočenju.

Iz sabornice izašao je najprije g. Križanac. On se jo modju svjetinom, pak po raznih klancih znao tako proverati, da jo srećno došao u svoj stan, iz kojega nije već ciedi dan niti ciedi noć izašao — strah ga jo bilo, i kućni gospodar mu jo tako svjetovao. Tim gorjo prošao je kanonik i župnik stolne crkve u Trstu g. Štrk. Urlikanjem i žviždanjem popratila ga je svjetina porečka i druga njoj na pomoć došla, sve do biskupije. Izključenjo iz sabora, i ta muzika i pratnja članovah »*djedovske kulture*«, da je išla no toliko kanonika i župnika g. Štrka, koliko budućega biskupa porečkoga-puljskoga . . . Nit g. Štrk nije već toga dana iz kuće izašao, al nije nit mogao. On jo bio upravo obolio, a nije bio zdrav nit kad je Poreč zapustio, i u Trst jo došao bolestan i takovim nekoliko danah ostao. Kakvu jakost ima »*djedovska kultura*«! S. nije se tugu i bolest zadobiva.

Svršila je sjednica. Potvrđeni zastupnici hrvatske stranke gg. Laginja i Zamilč izišli su zajedno i sami. Svjetina jih popratila urlikanjem, žviždanjem, krečenjem i bacanjem pomidorah, kojih je »*slučajno*« toga dana na trgu bilo. To njim se opetovalo još dva tri puta toga dana. Oni se nisu nit prestrašili nit obolili. Oni su se osvjedočili no samo o »*djedovskoj kulturi*«, nego su se i zgražali nad redom i sigurnostju zastupnikah naroda, koji plaća za red i sigurnost, u glavnom gradu Istre, pokrajine nalazeće se u ustavnjoj državi. A šta jo imao misliti i činiti urednik ovoga lista, izlazeći sam iz sabora?! Njegov klobuk i njegov kaput kazao je znakove »*djedovske kulture*«. Njoga su se smilile i same gospodje i gospodjice porečke dovikujuć: »*laše lo, se žvanke štavo, že un onjo*«.

Zandarah nit gradskih stražarah nebijaše blizu. Povjerenik cesarske i kraljevske vlade ostao jo u saboru, čekajuć valja dok oluja prodje. I još da jo rekao, da se jo to »*poslio hrvatskoga govora*« (!) očekivati moralo!

I oto, sam povjerenik cesarske kraljevske vlade potvrdio je tim, da jo sva gungula koli zastupnikah i svjetino na galeriji, toli svjetino po gradu, bila rad nekoliko rieči hrvatskih izročonih u saboru zemlju, u kojoj stanuju voćina Hrvatah!

To bijaše dno 21. augusta 1883. poslio narodnjona Isusova. Daklo upravo danas godinu danah.

Dobro je, da se toga spomenomo zajedno s našim narodom, da slavimo i mi godišnjicu ili obletnicu »*djedovske kulture*«.

DOPISI.

Kastav, sredinom augusta. (Pripravnica za učiteljsku u Kastvu). Početkom oktobra počima na pripravnici u Kastvu školska godina 1884.—85. U njoj pripravljaju se jednu godinu oni mladići i djevojke, koje želo stupiti u učiteljsku (Kopar, Dubrovnik ili Gorica), gdje njim jo tuda učiti još četiri godine, dok postanu učitelji. Mladići i djevojke, ako su na propisanoj dobi i ako dobro uče, živnju na pripravnici u Kastvu godišnje podpore 50 for., a na učiteljsku 100—200 for.

Preporučamo tople roditeljem, učiteljem, svećenikom i svim prijateljem naroda, da nastoje, kako bi ova pripravnica dobila čim više učenikah, a tim Istra u kratko vrijeme dovoljan broj učiteljah, koji budu vješt podučavati našu djecu, jer je valja na čitavom svijetu jedina Istra dan danas zemlja, gdje učitelji nepoznaju jezika, kojim djeca govore.

Bude li se pripravnica u Kastvu rad pomanjkanja učenikah zatvoriti morala, tad čemo još dugo gledati žalostnu istinu, da se natječaji raspisuju, a lpak naša sela ostaju bez učiteljah.

Roditelji mogu osigurati eto-malenim troškom svomu darovitomu djetetu, ako ne sjajna, a ono stalnu i častnu budućnost. Imade u nas učiteljah, koji su potekli iz vrlo stromanih kućah, uz malenu ili nikakvu pomoć od kuće, uz podporu države i »*Bratovštine*« uz marljivost i strpljivost, dovršile nauke i postale učitelji. I drugi mogu tako.

Koliko li mnogi istarski roditelji vrše i žrtvuju samo da svog sina oslobode puške i carskoga krula! Onim, koji uče za učitelja potreba druge, nego kad postane učiteljem, ido samo na kratko vrijeme na vojničke vježbe.

Od onoga, koj želi, da se ga primal u pripravnicu za učiteljsku, zahtjeva se:

- a) da je navršio 14. godinu.
- b) da jo na tielu čitav i da njegovu ponašanje neima prigovoru
- c) da je dobrim uspjehom navršio pučku ili građansku školu.

Glede dobe spomenut nam je još, da se uzima kao slušatelje i mlado od 14 godinah, al ovi nemogu uživati podpore. Iznimno mogle bi školske oblasti podieliti

podpore i onim, kojim malo (najviše šest mjeseci) manjka do 14. godine, ako pokazu volje i dara za školu.

Mladići i djevojke, koji želo stupiti u pripravnicu, neka se čim prije ustmeno ili pismeno jave: »*Bratovština c. k. pripravnica za učiteljsku u Kastvu*«, a dne 1. oktobra imadu se istomu pre staviti.

Iz Buzota početkom augusta. (Critica iz »*djedovske kulture*«). Koliko je smiešno i ludu hvalisanje naših narodnih protivnikah o nokakvom višem stupnju nacrazbe, o višem zvanju itd. razvidit četo iz sledećega:

Prije nekoliko godinah zašla je po noć četica mladićah, opojenih »*djedovskom kulturom*« na naše groblje, te otvori orkvlju i stado »*pojovati*« i halabučiti uznemirivši tim prob onih, koji se nalaze pod crnom zemljom. Gospodjelci bljahu radi tog junačstva kažnjeni.

God. 1882. nekoje žene isto tako »*o-labranoga naroda*« posvadiše se u predvorju crkve toli žestoko i toli grubo, kako samo odabranice tog naroda znadu. I njih jo aligla zaslužena kazna.

God. 1883. Bijaše napadnut na javnoj ulici naš bivši kapelan gosp. J. od naših »*odabranikah*«. On njim velikodušno oposti. Isto godine na badnjak nekotji mladobnudi naši kulturonoici napadoše mrdno naše pučanstvo u crkvi rugajuć, izsmjeljavajuć i izazivajuć ga. To probudi u narodu veliku sablazan. »*Nadobudnici*« bljahu kažnjeni.

Sada nešto iz novije povjesti. Iza obavljanih poslednjih običanskih izborah, odlučše naši »*kulturoci*« osvetiti se i gospodinu Bogu. Nekotji od tih običavahu nositi na dan »*Tjelove*« nebo (»*aldakti*«) na procesiji. Letos nehtjedioše (osim jednoga) primiti te častne dužnosti. Oni se osvetiše. Komu? Pitajte njih. Viđete to naši vriedni kmeti, pohitiše veselim srcem, da zauzmu častnu službu. Evala njima!

Jedno od četiri evandjeljah, koji se pjevaju na procesiji na »*Tjelove*« bijaše odpjevano pod prozori jednoga od naših »*ciotijevanah*«. U vrijeme pjevanja čulo se glasno i jasno smjeljućkanje i razgovaranje u kući toga gospodina. To su počinilo naše bogobojne i naobražene »*odabranice*«. Vele, da je bio u njihovom družvu i jedan kavalir, koji bi bio morao negdje drugdje biti. To se sgadjalo 3—4 koraka daleko od »*Svetotajstava*«, koje bijaše izloženo na oltaru. Na čast vam gospodo Talijani! Mi se s vami u takovoj kulturi nemožemo mjeriti. Mi ostajemo radje i nadalje »*šćaci, barbari i divljaci*« i stogod hoćete, nego da vas u tom nasledjujemo. Vaša »*djedovska kultura*« hvala Bogu nedohvaća se nas kmetu. Mi takovu prezremo. Inajbitlji narodi na svijetu časte i štovu nekoga viša bića, a naobraženi tobož ljudi obezčušćuju groblja, pogrdnju sveta mjesta, izsmjeljavaju sve, što ima plemenit čovjek najsve-tlijega! Buzočani Hrvati! Očuvau nas Bog takove »*djedovske kulture*«, ostanimo radje u oćih naših narodnih dušmanah do vjeka barbari.

Sovinjak polovicom augusta 1884. Odklad je naš nezaboravni župnik pok. Ivan Jelenc promisno, ovdješnji su šćarnjaci pohjesnili. Ni po noći ni po danu

nedaju mlra, izazivaju poštene ovdješnje Hrvate... Kolovodnje tihe bezbrannih izazivača...

Ovo je bilo dosta. Kao gladni vuci ruleći i tući... Zandarmerija i sud došli su odmah na mjesto...

Iz Gradine. Sa svih strana Istri donosi mlra... Pred desetlat godinama imali smo početnu pučku učionu u bratskom i talijanskom jeziku...

stvo u Oprtiju odluč u velikom čednu, da ide dvojicu obćinskih savjetnika razviditi u Gradinu stan za školu. Na prodaji bijaše jedna seljačka kuća.

Seljak iz Gradine.

Pogled po svijetu.

U Tratu, 20. augusta 1884. Njegovo Velikañstvo proslavilo je svoj rođendan u Ištu u uzkom obćiteljskom krugu.

Dno 12. kolovoza minulo je pet godinah odkada je grof Taafsa stupio na kormilo austrijske vlade. Domaći i izvanski listovi prosudjuju razno najpohle ili neuspjeh njegovu vladavino.

Izbori za zemaljski sabor u Štatskajerskoj započeli su jučer i to u izvanskim obćinam. Pošto su Slovenci kod izbora izborenikam većinom svuda pobiedili...

novine o putovanju banovom, kano da ga i nije bilo. Kako se javlja iz Cetinja, sklopiti će do mala Črnagora sa Turskom trgovaaiki i poštarski ugovor.

U Bugarskoj su politički odnošaji veoma poramećeni. Pojedine stranke prepriu se medju sobom, zaboravljajuć na dužnosti napram zemlji...

Franczeška vlada predložila je dne 16. t. m. senatu nacrt zakona o izbornoj promieni u senat. Zatim bijahu obe zastupničke kuće zatvorone.

Po vijestih englezkih novinah bio bi rat medju Francezkom i Kinom vjerojatno. Iste listovi javljaju, da je kinezka vlada nakanila izagnati sve Franceze...

Englezki parlament bijaše 14. t. mj. zaključen. Prestolni govor naglasuje prijateljsko odnošaje napram svim državam, te žali, što je ostala egipatska konferenca bez uspjeha.

Poklisari englezki, austro-ugarski, francezki i njemački prodali su turskoj vladi istovjetnu spomenicu, u kojoj oćituju, da neće nikako privoliti na to, da se ukinu tuđje pošte u Turskoj.

Iz Sudana dolazi vijest, da sakuplja Mahdi svoje čete u Obeidu, odkada će se opirati englezkim četam kad stignu, da ga pokore.

Istarska djaelca.

Mi smo mladi Istrani, Redoljubni djaci; Hrvati po pericklu, Pe srca junaci. Svjetlo su nam oružje šestila i knjige; Jezik nam i narodnost sve estale brige.

Franina i Jurina.

Jur. Zač smo ono neki dan Morota pustili po bande? Fr. Morota, kega sotonu? Jur. Onega, ki se j' na lože zarad našeh bander najvde rjipi. Fr. A njega ti misliš, al odkad je on Moro, ter mu tako nedeju.

Jur. Kad si bil to dni Franino? Fr. Vn slopnj i gluhoj zemlje. Jur. A šta je to? Fr. Bil sam pri slepih ljudi ki imaju oći, u ne vide, uši a ne čuju, ki se pušte od dvojice "kakko lovari za nos pejat. Jur. A kadli to? Fr. Tamo va Draguće, kade si neki ne-spašenci serce kale na konjih tujeh, kada na človeka nemorejo. Jur. Ca i tuje blago nemoru na mire pustiti? Fr. Ne ač su neki dan jenemu c. kr. ispektor od škol svačesa nabljuzgali va oči kako da bi imeli pred sebou svoga hlapca i najzd njegovemu konju rep posekli. Jur. A šta su ti ljudi tako poćivali, da ni carske ni cirkvene oblasti nećejo potćivotati? Fr. Trnje ne rodi grožjavn, ni čičak smo-kvani... avita cultural! Jur. A oblasti? Fr. A oblasti? Jur. Ti se sališ. Fr. Aj ne! Jur. Ma dakten su Dragućani konjederci ili šitari postali. Fr. Al jih pak toliko pijaža mesto okol repa. Fr. Čuj Jure, povedet ću ti jih par lepoh z Buzekćini. Jur. Hvala Bogu, da te ne moram vavek spitiati kako i pop greznika. Fr. Prišal ti je brate na 20 pasanega maja neki Talijan s kratkimi bragećami va Buzet na plac pač je začel predikat: "mol' šemo Talijani austriaci fno la tomba, da koj će nam Hrvati prit z milijoni naše duge platič. Jur. Ter Talijani ne noslju kratke brageše, ki je dunke to mogal bit? Fr. To ti je neki iz Pračune, komu govore, da je vero krivi prorok. Siromah zapal je u taljansko kožo mrežo pak nemože ž njns. Sada mora ono ča su mu stariji pridobili prodajat, zupenilvat, ipotekivat i Intavolivat, a to su

